

BOSCHBOUWKUNDIG TIJDSCHRIFT

T E C T O N A

**UITGAVE DER VEREENIGING
VAN AMBTENAREN BIJ HET
BOSCHWEZEN IN NED. O.-INDIË**

Deel XVII, 1924.

17e Jaargang.

ARCHIPEL DRUKKERIJ—BUITENZORG

OORSPRONKELIJKE BIJDRAGEN.

DJATI EN HINDOES.¹⁾

De invoer van den djati op Java

door

T. ALTONA.

(*With a summary in English*)

Inleiding. — In het gelijknamige artikel op bladzijde V 497 van den jaargang 1922 werd door schrijver dezes gewezen op het opmerkelijke feit dat, alhoewel vermoed mocht worden dat de djati-bosschen op Java niet oorspronkelijk zijn doch in het zoogenaamde Hindoe-tijdperk aangeplant, over die cultuur in de Oud-Javaansche literatuur met geen enkel woord wordt gerept. Schrijver is thans in staat een ander voorbeeld van dergelijken aard te geven.

In Oost-Bodjonegoro komen als oasen tusschen zeer onvruchtbare gronden en daarvan scherp gescheiden de zoogenaamde *batan*-gronden voor, die zich van hunne onmiddellijke omgeving onderscheiden door eene dubbele productie als gevolg van den uitstekenden physischen toestand van den bodem en een opvallend hoog gehalte aan fosforzuur en humus.

Naar den tot heden niet bekenden oorsprong dier gronden is door schrijver een onderzoek ingesteld. Daarbij is gebleken dat het ontstaan dier *batan*-gronden niet aan natuurlijke oorzaken kan worden toegeschreven maar dat zij hunne bijzondere eigenschappen te danken moeten hebben aan kunstmatige bemesting. Het feit dat die gronden althans ten deele omringd zijn geweest met lage muurtjes, opgetrokken uit zoogenaamde „Modjopaitsche” baksteen, het ten aanzien dier gronden sterk ontwikkelde gebruik van offeranden (*sadjèn*) alsook het feit dat ter bescherming van de „heiligheid” van sommige gronden of de er bij behorende offerplaatsen kwade geesten, wervelwinden en dergelijke een rol

¹⁾ In dit vervolgartikel zal herhaaldelijk worden verwezen naar de voorgegaane opstellen in dit tijdschrift. Bij de verwijzing naar de bladzijde beteekent de toevoeging der letter V dat bedoeld is de jaargang 1922, der letter D de jaargang 1923.

MERTOLANDHOENG veschafte nu aangaande bedoelde indeeling de volgende gegevens:

De Hindoes zouden drie variëteiten van djati hebben onderscheiden:

1. djati sempoerna, corresponderende met den djati kapoer, djati koenir, en dergelijke lichtgekleurde, niet-geurige djativariëteiten van de minste kwaliteit en waarvan het zaagsel jeuking op de huid veroorzaakt.

2. djati koesoema, omvattende den djati soenggoe, djati dorèng en dergelijke, wel is waar minder welriekende of sterke variëteiten, die zich echter door fraai geteekend of gevlamd hout onderscheiden.

3. djati wangi of *sedjatiné kajoe* in engeren zin, waartoe alle uitstekendste, tevens welriekende variëteiten behooren als djati lenga, djati soenggoh, djati kembang (= *wangi*) enz.

Het zoude nu in deze drie variëteiten zijn dat BATARA GOEROE zich op drieërlei wijze incarneerde, namelijk, als WINSOE BRATA in den djati sempoerna; als WISNOE KOESOEMA in den djati koesoema en als WISNOE MOERTI in den djati wangi.

Tot zoover MERTOLANDHOENG. De naam WISNOE MOERTI is uit de mythologie welbekend; de beide andere namen heeft schrijver nog niet aangetroffen.

Het is duidelijk dat deze indeeling in drieën, zoowel van den djati als van de godheid, moet corresponderen met de indeeling in drie kasten van de tweemaal-geborenen. Dit blijkt het duidelijkste als men de beteekenissen der namen nagaat.

Sempoerna beduidt: volkomen volëindigd, van alle smetten bevrijd, of gezuiverd; *brata* is synoniem met *oelah*, handenarbeid verrichten. Zulks wijst er dus op, dat de *djati sempoerna* de belichaamde incarnatie was van den derden stand, de landbouwers en handwerkslieden, die naar bekend door de beide hoogere kasten op een afstand werden gehouden, waarvan het zinnebeeld het jeuk-veroorzakende zaagsel zoude zijn.

Koesoema = bloem, of wel = zeer voornaam persoon. De djati koesoema zoude dus de zielen hebben geherbergd van den „bloem der menschheid”: de geestelijke heeren.

Sedjatiné beteekent zooals ter andere plaatse reeds is mede-

DJATI (TEAK) AND HINDOES

Importation of djati

by

T. ALTONA

(Summary of the foregoing paper).

1. According to traditions djati (teak) is not indogenous in Java, but was imported from Keling or Kelinga (East coast of British-India) by order of the rulers of this country.

2. The djati tree was considered to be the seat of the incarnation of the souls of the ancestors, as the place, where by intermedium of the God, the human soul was metamorphosed on its way to complete happiness. The planting of teak must have been in connection with this conception.

3. The introduction of djati has been kept secret by order of the authorities, which secret was obtained by refraining from putting these happenings in writing and transfer them verbally only using a mystic language. Vulgarising its secret was punished by the usual damnation.

4. The regulations for planting and regeneration of djati, and also the practise of girdling the trees before felling, show that in former times the forestry of djati was at least as well developed as it is at present.

5. The probable date of the first introduction of djati in Java can be fixed at about A. D. 200.
